

Förslag till förordning om att förhindra spill av plastpellets för att minska utsläpp av mikroplast

2023/24:FPM17

Klimat- och näringslivsdepartementet

2023-11-17

Dokumentbeteckning

COM(2023) 645

Proposal for a regulation of the European parliament and the council on preventing pellet losses to reduce microplastic pollution

Sammanfattning

Förslaget har sin utgångspunkt i EU:s gröna giv, EU:s plaststrategi och EU:s handlingsplan för cirkulär ekonomi. I EU:s handlingsplan för nollutsläpp (Zero Pollution Action Plan), anges att utsläppen till miljön ska minska med 30% till 2030. Detta förslag är ett av flera initiativ som ska bidra till att minska oavsiktliga utsläpp av mikroplaster till miljön.

Syftet med förslaget är att förebygga spill av plastpellets och därigenom minska utsläpp av mikroplast. Detta görs genom att fastställa skyldigheter för hantering av plastpellets i alla led i leveranskedjan.

Föreslagna bestämmelser är baserade på befintlig bästa hanteringspraxis inom branschen och den icke-bindande rekommendationen om minskade förluster av plastpellets till den marina miljön, som antagits av parterna till konventionen för skydd av den marina miljön i nordöstra Atlanten (OSPAR).

Regeringen välkomnar förslaget och ser bl.a. positivt på att krav på att minska läckaget av plastpellets i hela värdekedjan införs och att åtgärderna i första hand ska vara förebyggande. Det är positivt att detta görs på EU-nivå bl.a. för att skapa lika konkurrensförutsättningar och spelregler inom EU. Regeringen välkomnar att kommissionen låter ta fram en standardiserad mätmetod för att kvantifiera utsläppen av pellets. Regeringen anser att definitioner och rapporteringskrav i största möjliga utsträckning bör harmoniseras med Reach-begränsningen om avsiktlig användning av mikroplaster. Det är viktigt att även andra källor till oavsiktliga utsläpp av mikroplaster hanteras och regleras.

1.1 Ärendets bakgrund

Förslaget har sin utgångspunkt i EU:s plaststrategi. I EU:s handlingsplan för cirkulär ekonomi, som är en del av kommissionens gröna giv, åtog sig kommissionen att hantera mikroplaster i miljön genom att dels begränsa avsiktlig användning av mikroplast i produkter, dels genom att hantera oavsiktliga utsläpp av mikroplast genom standardisering, certifiering och lagstiftningsåtgärder samt utveckling av metoder för att mäta utsläppen av mikroplast. I EU:s handlingsplan för nollutsläpp (Zero Pollution Action Plan), anges att utsläppen till miljön ska minska med 30% till 2030. Detta förslag är ett av flera initiativ som ska bidra till att minska oavsiktliga utsläpp av mikroplaster till miljön. Förslaget kompletterar den begränsning om avsiktligt tillsatta mikroplaster i produkter som nyligen beslutades av kommissionen i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) nr 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/15 (Reach-förordningen).

Spill av plastpellets är den tredje största källan av oavsiktliga utsläpp av mikroplast till miljön. Andra källor är bl.a färg, däck och textil. En del av dess källor kräver större produktförändringa för att hantera medan pellets-spill kan undvikas med ökad medvetenhet och bättre hantering. Dagens pellets-hantering leder till spill i alla delar av värdekedjan, från produktion och processande till transport och avfallshantering. Detta leder till negativa effekter på miljö, klimat, ekonomi och potentiellt på människors hälsa. Uppskattningsvis uppgår de årliga utsläppen av plastpellets till motsvarande mellan 2100 och 7300 lastbilar fulla med pellets.

Föreslagna bestämmelser är baserade på befintlig bästa hanteringspraxis, särskilt branschens Operation Clean Sweep®-programmet (OCS) och den icke-bindande rekommendationen om minskade förluster av plastpellets till den marina miljön, som antagits av parterna till konventionen för skydd av den marina miljön i nordöstra Atlanten (OSPAR).

Förslaget presenterades av kommissionen den 16 oktober 2023.

1.2 Förslagets innehåll

Syftet med förslaget är att förebygga spill av plastpellets och därigenom minska utsläpp av mikroplast. Detta görs genom att fastställa skyldigheter för hantering av plastpellets i alla led i leveranskedjan.

Ekonomiska operatörers och transportörers skyldigheter

Förslaget gäller för ekonomiska aktörer som hanterar mer än 5 ton plastpellets per kalenderår och transportörer av plastpellets.

Ekonomiska aktörer och transportörer ska se till att förluster av mikroplast undviks. Om förluster inträffar ska de omedelbart vidta saneringsåtgärder. De ska även underrätta den behöriga myndigheten om varje anläggning som de driver och om transporter av plastpellets. Vidare ska de underrätta de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där de är etablerade om alla väsentliga förändringar i sina anläggningar och hantering av plastpellets, inklusive eventuell stängning av en befintlig anläggning. Vid en förlust av plastpellets som avsevärt påverkar människors hälsa eller miljön, ska de omedelbart informera den behöriga myndighet inom vars territorium incidenten eller olyckan inträffade om de beräknade förlustmängderna samt vidta åtgärder för att begränsa hälso- eller miljökonsekvenserna och för att förhindra ytterligare tillbud eller olyckor. Vid överträdelse av reglerna i förordningen ska de omedelbart informera den behöriga myndigheten och vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att efterlevnaden återställs inom kortast möjliga tid samt följa eventuella kompletterande åtgärder som den behöriga myndigheten beslutat om som är nödvändiga för att återställa efterlevnaden.

Ekonomiska aktörer ska upprätta och följa en riskbedömningsplan för varje anläggning. Planen ska anmälas till den behöriga myndigheten. I samband med detta ska de även intyga med en självdeklaration att de följer förordningen. De ska även utbilda personal, föra register över vidtagna åtgärder, årliga uppskattade förluster av plastpellets och över den totala mängden plastpellets som har hanterats. Beroende på vilka mängder plastpellets som hanteras samt hur stora företagen är varierar kraven enligt följande.

- Stora och medelstora företag som driver anläggningar där mindre än 1 000 ton plastpellets per kalenderår hanteras och mikro- eller småföretag ska uppdatera riskbedömningsplanen och anmäla denna till den behöriga myndigheten vart femte år. I samband med detta ska de även intyga med en självdeklaration att de följer förordningen. Ekonomiska aktörer som inte är mikro- eller småföretag och som driver anläggningar där mer än 1 000 ton plastpellets per kalenderår hanteras ska varje år för varje anläggning göra en intern bedömning av hur anläggningarna efterlever kraven i riskbedömningsplanen.
- Senast 24 månader efter förordningens ikraftträdande och därefter vart tredje år ska ekonomiska aktörer som är stora företag visa att varje anläggning som hanterar mer än 1 000 ton plastpellets per kalenderår uppfyller kraven rörande riskbedömningsplan genom att få ett certifikat utfärdat av en certifierare.
- Senast 36 månader efter förordningens ikraftträdande och därefter vart fjärde år ska ekonomiska aktörer som är medelstora företag visa att varje anläggning som hanterar mer än 1 000 ton plastpellets

per kalenderår uppfyller kraven rörande riskbedömningsplan genom att få ett certifikat utfärdat av en certifierare.

2023/24:FPM17

Enligt förslaget ska certifierare vara ackrediterade eller licensierade. I förslaget till förordning undantas EMAS-registrerade verksamheter kravet på att uppdatera en riskbedömningsplan, samt uppdatera sin självdeklaration var 5e år, liksom krav på certifikat enligt artikel 5.

Transportörer ska se till att i förordningen angivna åtgärder genomförs under lastning och lossning, transporter, rengöring och underhåll. De ska även utbilda personal, föra register över vidtagna åtgärder, årliga uppskattade förluster av plastpellets och över den totala mängden plastpellets som har hanterats.

Åtgärder för att minska utsläpp av pellets har följande prioritetsordning: a) förebyggande åtgärder, b) åtgärder som begränsar utsläpp, samt c) saneringsåtgärder.

Behöriga myndigheters skyldigheter

Behöriga myndigheter ska upprätta och föra ett offentligt register som innehåller den information som de har mottagit från ekonomiska operatörer och transportörer. De ska även upprätta ett certifikatregister och hålla det uppdaterat. Registret ska vara allmänt tillgängligt på en webbplats. Vidare ska de kontrollera att ekonomiska aktörer och transportörer uppfyller de skyldigheter som fastställs i förordningen samt utföra miljöinspektioner och andra verifieringsåtgärder enligt en riskbaserad strategi. Behöriga myndigheter inom vars territorium incidenter eller olyckor inträffar ska vid behov kräva att ekonomiska aktörer och transportörer utanför EU vidtar lämpliga kompletterande åtgärder för att begränsa hälso- eller miljökonsekvenserna och för att förhindra ytterligare incidenter eller olyckor. Om en incident eller olycka som avsevärt påverkar människors hälsa eller miljön i en annan medlemsstat, ska den behöriga myndighet på vars territorium olyckan eller tillbudet inträffade omedelbart informera den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten. Om överträdelser av reglerna i förordningen utgör en omedelbar fara för människors hälsa eller hotar att orsaka en omedelbar betydande negativ inverkan på miljön, får den behöriga myndigheten avbryta driften av anläggningen tills nödvändiga åtgärder har vidtagits.

Medlemsstaters skyldigheter

Medlemsstaterna ska regelbundet lämna in en rapport till kommissionen med information om genomförandet av förordningen. Medlemsstaterna ska även utse en eller flera behöriga myndigheter för tillämpningen och efterlevnaden av förordningen samt ge dem de inspektionsbefogenheter och verkställighet som är nödvändiga för att säkerställa att förordningen efterlevs. Vidare ska medlemsstaterna se till att ekonomiska aktörer och transportörer, särskilt mikroföretag, små och medelstora företag, får tillgång till information och hjälp om efterlevnaden av förordningen. Medlemsstaterna ska även

uppmuntra utbildningsprogram för certifieringspersonal. Vidare ska medlemsstaterna säkerställa att berörd allmänhet har möjlighet till rättslig prövning av överträdelser av förordningen samt fastställa effektiva, proportionella och avskräckande påföljder för sådana överträdelser. Medlemsstaterna ska se till att, om skada på människors hälsa har uppstått till följd av en överträdelse av förordningen, de berörda personerna har rätt att kräva och få ersättning för skadan från ansvariga för överträdelsen.

Förordningen träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning. Förordningen ska tillämpas 18 månader efter ikraftträdande med undantag för artikel 3.1 som gäller direkt från ikraftträdandet.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Den föreslagna regleringen är en EU-förordning som kommer att vara direkt tillämplig i medlemsstaterna. Svenska bestämmelser på området kan därför komma att behöva upphävas eller ändras. Svenska regler som genomför förordningens bestämmelser om påföljder och skadestånd kommer att behöva införas.

I miljöbalken finns generella regler, i huvudsak de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. och bestämmelser i 9 kap. om tillståndsprövning och anmälningsplikt av miljöfarlig verksamhet. Miljöfarlig verksamhet är sådan verksamhet som ryms inom definitionen av miljöfarlig verksamhet i 9 kap. 1 §. Plastpellets tillverkas eller hanteras av verksamheter som kan betecknas som miljöfarlig verksamhet och spridningen i sig kan också vara en miljöfarlig verksamhet. Miljöfarlig verksamhet delas i miljöprövningsförordningen (2013:251) upp i A-, B- eller C-verksamhet. A och B-verksamheter tillståndsprövas, medan C-verksamheter anmäls till tillsynsmyndigheten. Vissa miljöfarliga verksamheter är även industriutsläppsverksamheter, vilket betyder att dessa verksamheter omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU av den 24 november 2010 om industriutsläpp (industriutsläppsdirektivet). I miljöprövningsförordningen markeras dessa verksamheter med ett -i efter prövningskoden. Industriutsläppsdirektivet ställer krav på användning av Bästa Tillgängliga Teknik (BAT). Vad som är Bästa tillgängliga teknik bestäms för olika industrigrenar i referensdokument (BAT-referensdokument) som utvecklas av kommissionen tillsammans med medlemsstaterna och berörd industri. Dokumenten identifierar den miljöprestanda som kan uppnås om bästa tillgängliga teknik används. Begränsningsvärden för spridning av mikroplaster kan ingå i ett BAT-dokument för en viss industrigren. I industriutsläppsdirektivet skiljs mellan bindande utsläppsvärden (BAT-AEL) och andra BAT-slutsatser som i huvudsak används som referens för Bästa Tillgängliga Teknik vid en miljöprövning, och referens för vilka villkor som ska bestämmas i ett visst miljötillstånd.

Förslaget omfattar även hanteringsregler av plastpellets under transport på land och via sjötransport. Det finns i dag inga specifika transportregler för landtransporter som rör mikroplast. För att få bedriva yrkesmässig trafik krävs yrkestrafiktillstånd, vilket regleras i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1071/2009 av den 21 oktober 2009 om gemensamma regler beträffande de villkor som ska uppfyllas av personer som bedriver yrkesmässig trafik och om upphävande av rådets direktiv 96/26/EG. Inte heller för sjötransporter finns i dag några specifika bestämmelser om hantering av mikroplaster.

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) är Sveriges nationella ackrediteringsorgan och utför ackrediteringar under Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 (ackrediteringsförordningen). Ackreditering enligt ackrediteringsförordningen är en förklaring från ett nationellt ackrediteringsorgan om att ett organ för bedömning av överensstämmelse uppfyller kraven i harmoniserade standarder och, i förekommande fall, eventuella ytterligare krav, bland annat de som fastställs i sektorsspecifika program, för att utföra specifika bedömningar av överensstämmelse. Det är i dagsläget svårt att tyda hur ackrediteringen i den nu föreslagna förordningen ska gå till, då man i förordningstexten hänvisar till ackreditering enligt ackrediteringsförordningen, men även till krav enligt denna förordning, eller krav på ”environmental verifier” (art. 2 (20), punkt b) enligt EMAS.

EU:s miljölednings- och miljörevisionsordning (EMAS) är ett miljöledningssystem för att organisera miljöarbetet på ett företag eller i en organisation. Det är frivilligt att registrera sin verksamhet enl. EMAS. I Sverige är få företag registrerade enligt EMAS. I flera länder i Europa är dock detta vanligare. I Sverige är det i stället vanligare att certifiera sin verksamhet enligt ISO 14001. Detta är i sin tur en standard som ställer krav på miljöledningssystem, vilket ger ett strukturerat och systematiskt arbetssätt för alla typer av organisationer att minska sin miljöpåverkan. Att ISO 14001 är en kravstandard innebär att en organisation kan certifieras gentemot den. När en verksamhet anser sig uppfylla kraven i ISO 14001 genomgår de en revision som sedan bestämmer huruvida ett certifikat ska utfärdas. Revisionen ska genomföras av en ackrediterad miljökontrollant. Riskhantering enligt förslag till krav i artikel 4, annex I, är centralt både i EMAS och ISO 14001.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslaget förväntas minska utsläppen av plastpellets med 60–83% i EU vilket skulle bidra till cirka en fjärdedel av målet om 30 % minskade utsläpp av mikroplaster till 2030. Miljönyttan består av minskad nedskräpning och minskad risk för negativa effekter på miljö och hälsa. I dagsläget finns ingen data om materialförlusterna av plastpellets från anläggningar eller om vilka

eventuella åtgärder verksamhetsutövarna vidtagit för att förhindra sådana förluster. Med en mätstandard kan samhället få bättre data om utsläppen och företagens arbete kan effektiviseras.

Totalt beräknas förslaget öka kostnaderna med 0,13 % av omsättningen inom EU:s plastsektor, och bedöms inte utgöra ett hot mot sektorns konkurrenskraft, varken inom eller utom unionen. Det finns dock en betydande mängd små och medelstora företag bland de som använder pellets som insatsvara samt transportörer för vilka förslaget skulle kunna bli betungande. Förslaget innehåller därför mildare krav på små företag både i form av vilka åtgärder som behöver vidtas, hur ofta revision ska göras och längre anpassningstid.

Förslaget förväntas kosta företagen 376 till 491 miljoner euro per år för åtgärdskostnader, revision och certifiering samt rapportering till myndigheterna. Mätstandarden medför initiala anpassningskostnader på 1,3–3,2 miljoner euro.

Sveriges stadsbudget påverkas främst genom att en statlig myndighet behöver utveckla ett system för att ta emot uppgifter från berörda företag. Det innebär dels en engångskostnad för framtagande av digitalt system, dels årliga kostnader för drift av systemet och insamlandet av uppgifter. Svenska myndigheter behöver även utöva tillsyn och ge vägledning om förordningen. Eventuella kostnader som förslagen kan leda till för den nationella budgeten ska finansieras i linje med de principer om neutralitet för statens budget som riksdagen beslutat om (prop. 1994/95:40, bet. 1994/95FiU5, rskr. 1994/95:67). Utgiftsdrivande åtgärder på EU-budgeten behöver finansieras genom omprioriteringar i den fleråriga budgetramen (MFF).

Det finns ett fåtal stora företag i Sverige som tillverkar plastpellets och som påverkas av förslaget. Plastpellets används som insatsvara för tillverkning av diverse plastprodukter. Det är okänt hur många anläggningar i Sverige som använder plastpellets som insatsvara. Det finns ca 80 anläggningar i Sverige som är tillståndspliktiga och använder mer än 20 ton plastråvara per år. Transporten kan antingen ske i tillverkarens egen regi eller genom ett fristående transportföretag, oavsett vilket är det transportören som är ansvarig för eventuella läckage under transport. Det är okänt hur många transportörer i Sverige som är inblandade i frakt av plastpellets eller i vilken utsträckning materialförluster sker under transporterna.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar förslaget om att hantera spill av plastpellets för att minska utsläppen av mikroplast. Spill av plastpellets är en av de största källorna till oavsiktliga utsläpp av mikroplast och förslaget är en viktig del i

att genomföra EU:s plaststrategi och nå målet i EU:s handlingsplan för nollutsläpp om att minska mikroplastutsläpp med 30% till 2030.

2023/24:FPM17

Reglerna bör utformas med en hög miljö- och klimatambition och på ett kostnadseffektivt sätt samtidigt som hänsyn tas till näringsidkarnas legitima intressen. Reglerna bör sträva efter en balans mellan effektivt miljöskydd och administrativ börda.

Regeringen anser att det är positivt att förslaget bygger på god praxis från befintliga frivilliga program som redan till viss del används av företag i Sverige. Regeringen ser positivt på att kommissionen låter ta fram en standardiserad mätmetod för att kvantifiera utsläppen av pellets. Regeringen anser att det är positivt med ett offentligt register, som möjliggör insyn och transparens.

Regeringen välkomnar att EU antar lagkrav för att minska läckaget av plastpellets i hela värdekedjan och att åtgärderna i första hand ska vara förebyggande och följa utsläppshierarkin i EU:s handlingsplan för nollutsläpp. Det är positivt att detta görs på EU-nivå, dels för att skapa lika konkurrensförutsättningar och spelregler inom EU, dels för att spridningen är gränsöverskridande och ger störst miljöeffekt om gemensamma bestämmelser tas fram som omfattar hela unionen. Förslagets inverkan på de globala spelreglerna bör undersökas vidare och vid behov hanteras.

Regeringen avser bevaka att åtgärderna för små- och medelstora företag blir tillräckligt effektiva för att nå målen samtidigt som de blir proportionerliga. För att underlätta för berörda företag anser regeringen att definitioner och rapporteringskrav i största möjliga utsträckning bör harmoniseras med begränsningen i Reach-förordningen om avsiktlig användning av mikroplaster. Det är också viktigt att tydliggöra gränsdragningen mot annan lagstiftning, t.ex. avfallslagstiftningen.

Regeringen anser att det är viktigt att även andra källor till oavsiktliga utsläpp av mikroplaster hanteras och regleras. I den utsträckning en specifik reglering av andra källor inte kan integreras i behandlingen av det aktuella förslaget, bör andra sätt att utvidga regelverket kring mikroplast övervägas.

Regeringen noterar att föreslagna bestämmelser om tillgång till rättslig prövning, påföljder och skadestånd innehåller en grad av detaljreglering som kan vara problematisk att genomföra. Regeringen avser bevaka att dessa bestämmelser utformas så att de kan genomföras i svensk rätt på ett effektivt sätt.

Mot bakgrund av Sveriges budgetrestriktiva hållning ska Sverige agera för att förslagets ekonomiska konsekvenser begränsas både för statens budget och EU-budgeten.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

2023/24:FPM17

Ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget till förordning har remitterats med svarsdatum 29 januari 2024.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Förslaget grundas på artikel 192.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Beslut fattas av rådet med kvalificerad majoritet efter ordinarie lagstiftningsförfarande med Europaparlamentet enligt artikel 294 EUF-fördraget.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Unionen har inte exklusiv behörighet på miljöområdet och förslaget kan därför bli föremål för en subsidiaritetsprövning.

Kommissionen anger att förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen eftersom gemensamma regler är nödvändiga för att säkerställa en hög miljöskyddsnivå. Det viktigaste skälet enligt kommissionen för att agera på EU-nivå är problemets gränsöverskridande karaktär och att det vore mindre kostnadseffektivt om medlemsstaterna var för sig skulle införa åtgärder. Mikroplaster sprids lätt genom transport av pellets från en geografisk plats till en annan och hittas i alla miljöer, inklusive avlägsna platser. Mikroplaster är extremt rörliga och kan spridas med ytvatten, havsströmmar och genom luften. Det finns risk för att olika lagstiftningar om medlemsstaterna var för sig skulle införa regler.

I fråga om proportionalitet bedömer kommissionen att kraven i förslaget inte går utöver vad som är nödvändigt. Förslaget gäller för ekonomiska operatörer som driver anläggningar där plastpellets hanteras i större mängder än 5 ton per år. Även EU- och icke-EU-transportörer, som transporterar plastpellets över vissa nivåer, föreslås få hanteringsregler med syfte att de ska hantera plastpellets på ett säkert och ansvarsfullt sätt. Föreslagna bestämmelser är baserade på befintlig bästa hanteringspraxis, särskilt branschens Operation Clean Sweep®-programmet (OCS) och den icke-bindande rekommendationen om minskade förluster av plastpellets till den marina miljön, som antagits av parterna i konventionen för skydd av den marina miljön i nordöstra Atlanten (OSPAR). Kravens proportionalitet

säkerställs genom det införs lättnader på små och medelstora företag. Nationella behöriga myndigheter som ansvarar för att kontrollera att industrin uppfyller kraven kommer att stödjas av det arbete som utförs av certifierare som kommer att få i uppdrag att certifiera. Kommissionen bedömer att det föreslagna systemet med certifiering kommer att ge en hög grad av rättssäkerhet och underlätta tillsynsverksamheten.

Regeringen delar kommissionens bedömning att förslaget är förenligt med subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget har remitterats till berörda instanser och aktörer. Rådsförhandlingar har ännu inte inletts.

4.2 Fackuttryck/termer

Plastpellets avser en liten massa av format material, innehållande polymerer, med relativt enhetliga dimensioner, som används som råmaterial vid tillverkning av plastprodukter.